Halmstad
RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Dödsbrand
(brand- olycksutredning)

Utredare: Mattias Sjöström

Dödsbrand i flerbostadshus

Uppdragsgivare:	Räddningstjänsten Halmstad
Uppdrag:	Brandorsaksutredning
Undersökningen utförd:	2010-05-31 tom 2010-12-12
Bilagor:	Dödsbrandrapport MSB

Upplysningar om branden

Larmtid:	2010-05-30 kl 21.04.45
Adress:	[redacted], bottenvåning, Halmstad
Fastighet:	[redacted]
Olyckstyp:	Brand i byggnad
Objektstyp:	Flerbostadshus
Startutrymme:	Sovrum
Startföremål:	Säng
Brandorsak:	Sängrökning
Insatsrapport nr:	2010000619
SOS nr:	17.843638.2

Innehållsförteckning

- **Uppdrag och upplysningar om branden** **Sid 1**
- **Innehållsförteckning** **Sid 2**
- **Bakgrund och syfte** **Sid 3**
- **Uppdrag, begränsningar och utredningsmetod** **Sid 3**
- **Sammanfattning och erfarenheter** **Sid 4**
- **Förbättringsförslag** **Sid 4**
- **Goda exempel** **Sid 4**
- **Platsbeskrivning** **Sid 5**
- **Händelse- brand- olycksförlopp** **Sid 6**
- **Skadeomfattning brandrum (sov- vardagsrum)** **Sid 7**
- **Skadeomfattning övriga delar av lägenheten** **Sid 8**
- **Primärbrand** **Sid 9**
- **Brandorsak** **Sid 10**
- **Troligt brandförlopp** **Sid 11**
- **Avspärrning och undersökning** **Sid 12**
- **Erfarenhetsåterföring** **Sid 12**
- **Underlag och förutsättningar för utlåtande** **Sid 12**
- **Bilagor** **Sid 12**

Bakgrund

LSO (Lag om skydd mot olyckor, SFS 2003:778), Efterföljande åtgärder 3 kap, 10§ anger att när en räddningsinsats är avslutad skall kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomförts.

Lokala riktlinjer avseende skälighet i vilken typ av olyckor som djupare utredning skall ske, tydliggör att denna brand med sin konsekvens skall utredas genom en fördjupad sk nivå 3 utredning.

Syftet med utredningen är att lära av olyckan för framtiden:

Detta kan ske genom förbättringsförslag rörande såväl byggnadskonstruktion, materialval, tekniskt brandskydd, organisatoriskt brandskydd såsom erfarenheter kring räddningstjänstens egna insats osv.

Fokus för räddningstjänsten är därför inte att säkra spår i syfte att koppla någon speciell person till olika platser, händelser etc. Detta är totalt oviktigt för räddningstjänstens utredningsarbete.

Räddningstjänsten är dock intresserad av en trolig orsak vilket kan vara att branden- olyckan skett uppsåtligen, genom slarv eller okunskap. Vem som gjort det är av ingen betydelse.

Räddningstjänst, polis, försäkringsbolag, arbetsmiljöverk, haverikommission m.fl. har alla sina olika utgångslägen och syften för sina utredningar och arbetet på och efter en brand eller olycka. Beviskraven för räddningstjänsten i detta sammanhang är inte att jämställa med en utredning som ligger till grund för en rättsprövning i t.ex. brottsmål eller liknande.

Räddningstjänsten vill här påpeka att en straffande kultur mycket sällan leder till bra lärande. Det är därför viktigt att ta del av räddningstjänstens utredningar med fokus på lärande och inte straffande.

<u>Det är därför viktigt att de instanser som tar del av en av räddningstjänsten genomförd utredning är medvetna om syftet att just lära av olycka.</u>

Uppdrag och begränsningar

Uppdragsgivare är Räddningstjänsten Halmstad genom chef förebyggande avdelningen Gert Heinsvig.

Inriktning för utredningen är brandorsak och brandförlopp. Det finns också ett stort värde i att samla ihop dokumentation efter en allvarlig brand vilket också tillgodoses genom en utredningsrapport.

Utredningsmetod

Faktaunderlag och sammanställning av resultat i rapport har skett genom vedertagen metod enligt brandutredareprogrammet vid MSB. (Checklistemetoden- strukturerad frågelista).

Redovisning av brandorsak och brandförlopp sker genom denna fördjupade utredning (brandutredning) och dess bilagor.

Sammanfattning/Erfarenheter

En äldre funktionshindrad kvinna som av hemtjänsten är känd riskperson för rökning bedöms ha sängrökat med följd att brand uppstår i säng, madrass och sängkläder. Följden av detta blir att kvinnan själv får omfattande brännskador och avlider [redacted] på sjukhus.

Branden bedöms inledningsvis ha understötts av den liggsårsmadrass vars kompressor tillfört luft till glödbranden initialt. Hur stor påverkan det haft har inte närmare analyserats.

Brandvarnare har funnits och fungerat och kvinnan själv skall ha ringt upp hemtjänsten och meddelat detta. Räddningstjänsten har fått larm och tydlig adress och kvinnan hittas omgående av rökdykare när väl räddningstjänsten är på plats.

Det är sorgligt att konstatera att en äldre funktionshindrad kvinna som är känd sängrökare och därmed känd av kommunen inte fått de säkerhetsinstallationer som skulle kunna ha förhindrat eller begränsat denna skada. Till och med räddningstjänsten har varit på platsen 3 år tidigare med anledning av en cigarettfimp i en papperskorg.

Tidig upptäckt i kombination med tidigt larm och snabb hjälp till platsen är en viktig del vid denna typ av olyckor. Mobil sprinkler är ett mycket bra alternativ till de personer som bedöms ligga inom riskgruppen såsom äldre- funktionshindrade- dementa och de med sociala problem och inte minst de med tidigare tydliga signaler på brandtillbud såsom brännmärken och också brand i papperskorg utgör en mycket tydlig varningssignal på att något måste göras.

Komplement till mobil sprinkler är brandvarnare/brandlarm kopplat till bemannad plats så att hjälp kan fås inom acceptabel tid. Räddningstjänsten har alltid en anspänningstid (tid för att komma i bilarna), en körtid och en angreppstid (hitta rätt dörr, få fram slang, öppna dörren osv)

Självklart är det bäst att inte röka, men den frihet som vi alla har och skall ha kan medföra ett behov av att samhället vidtar andra åtgärder i form av tex mobil sprinkler. Det uppstår nämligen ett arbetsmiljöproblem för aktuell hemtjänstpersonal som skall tvingas vara på platsen om man försöker följa de restriktioner som man sagt fanns här. Dvs att kvinnan bara fick röka då hemtjänsten är där.

Förbättringsförslag

Utredningen syftar i grunden till att förhindra eller begränsa liknande olyckor i framtiden. Nedan noteras de viktigaste åtgärderna

- Tillgång till snabb hjälp
- Installation av mobil sprinkler hos riskpersoner
- Sluta att röka
- Självslocknande cigaretter

Goda exempel

Under utredningsarbetet har ett antal bra saker noterats trots den tragiska utgången vid denna olycka. Nedan syns ett antal av de positiva delar som noterats

- Hemtjänstpersonal har noterat att personen är en riskperson
- Hemtjänstpersonalen har försökt att använda sig av restriktioner i syfte att minska risken
- Brandvarnare fanns och fungerade
- Kvinnan själv har ringt till hemtjänsten och larmat
- Hemtjänsten har omgående begett sig till platsen med nycklar
- Räddningstjänsten har blivit larmade och fått klara uppgifter om plats och situation
- Räddningstjänstens rökdykare fann kvinnan mycket snabbt
- Akutsjukvård och direkt transport med ambulans till sjukhus genomfördes

Platsbeskrivning

[redacted] är ett flerbostadshus i centrala Halmstads norra delar. Byggnaden är uppförd 1973 och utgörs av en hörnfastighet i fyra våningar vilken är sammanbyggd med andra fastigheter i båda ändar. Fastigheten har två ingångar [redacted] A och [redacted] B samt fasad mot såväl [redacted] som [redacted]. Översta våningen är en vindsvåning med bostäder och fönsterkupor i sadeltaket.

Aktuellt trapphus är genomgående och har entré från såväl gatan som innergården nedan markerat med röd pil för ingång från gatan och blå pil för ingång från innergård. På byggnadens utsida mot [redacted] finns huvudentréerna medan mot [redacted] finns balkonger. På byggnadens insida finns såväl balkonger som loftgångar med entréer till lägenheter.

[redacted]

Fastigheten ägs utav [redacted].

Byggnaden och lägenheterna är utformade med betongvalv och betongväggar mellan lägenheterna.

Brandskadad lägenhet ligger på bottenvåning med lägenhetsingång direkt från trapphus och med ute terrass på balkongsidan mot [redacted] markerat med röd ring.

Händelse-/Brand-/Olycksförlopp

Före larm:
Hemtjänsten besöker aktuell kvinna under kvällen vid åtta- tiden. Enligt hemtjänstpersonalen har vårdtagaren ”restriktioner” som innebär att hon bara får röka då hemtjänstpersonal är där.

Kvinnan bedöms ha rökt efter att hemtjänsten varit och besöket henne under kvällen. Hon larmar själv hemtjänsten via trygghetslarmet och meddelar att brandvarnaren tjuter. Trygghetslarmet larmar i sin tur SOS som larmar ut räddningstjänsten. Även grannar i trapphuset har noterat branden och larmat till SOS.

Grannar i fastigheten ser kraftig svart rök inne i lägenheten. Det tjuter i brevinkastet och draget är så hårt att det knappt går att öppna brevinkastet enligt vittnen.

Larm:
Larm inkommer från SOS om brand i lägenhet.

Under räddningstjänstens framkörning
Under räddningstjänstens framkörning framkommer information om att det troligen finns en person kvar i lägenheten.

Räddningstjänstens insats:
När räddningstjänsten anländer noterar räddningsledaren omgående att lägenheten är fylld med svart tjock rök. Hemtjänstpersonal som just ankommit överlämnar nycklar till lägenheten och angrepp med rökdykare görs omgående via trapphus och entrén till lägenheten med hjälp av de nycklar som räddningstjänsten fått av hemtjänsten.

Trapphuset sätts under övertryck och vred för röklucka i trapphusets topp aktiveras. Rökdykarna noterar brand rakt fram i lägenhetens sovrum till lika vardagsrum och avancerar direkt dit. Finner direkt en svårt brännskadad kvinna liggande i sin säng och evakuerar henne ut till trapphuset där ambulanspersonal omgående tar över för vårdinsatser.

Branden släcks sedan helt och lägenheten vädras på rök och en rökätare sätts på plats efter samtal med försäkringsrepresentant. Samtal förs också med grannar och vittnen till händelsen. Polis spärrar av lägenheten för teknisk undersökning.

Skadeomfattning brandrum (sov- vardagsrum)

Brandrummet utgörs av ett sovrum tillika vardagsrum. Brandskadorna är begränsade till säng, madrass och lakan samt intilliggande möblemang såsom nattduksbord och golv. På väggar och i tak syns värme, sot och rökskador

1

2

3

4

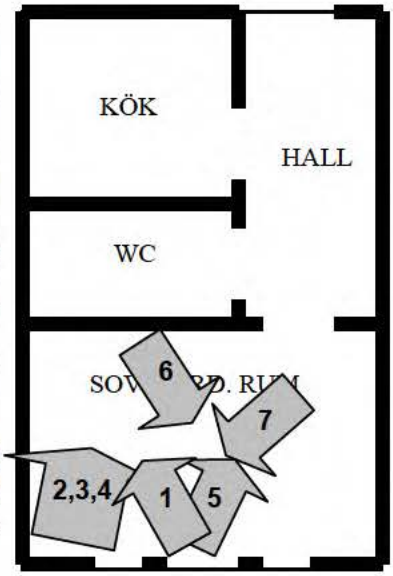

5

6

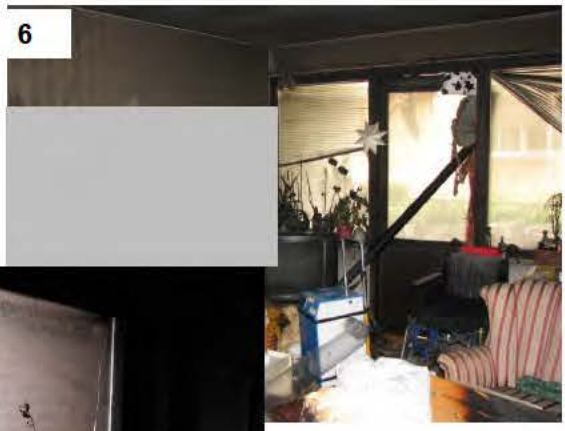

7

Skadeomfattning övriga delar av lägenheten

Sot, värme och rökskador syns i större delen av lägenheten. Begränsningar i skadeomfattning syns främst på wc där innerdörren varit stängd under brandförloppet och därför syns mindre av sotskador just här. I övrigt minskas omfattningen av sotskador i takt med avståndet från själva brandrummet.

8

9

10

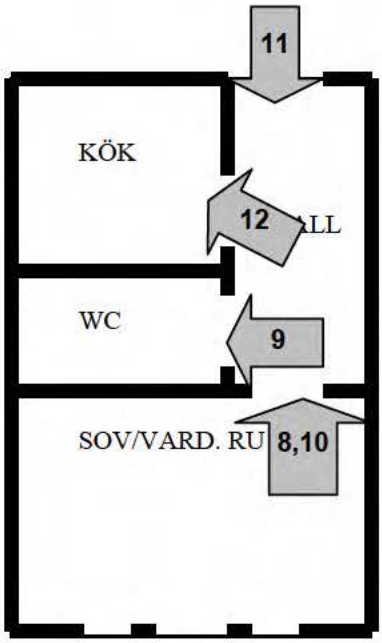

11

12

Primärbrand

Av brandskador, värme och sotskador syns att brandstart skett i eller i anslutning till sängen. Brandbilden visar på att djupast skador är i sängens vänstra sida på mitten. Lägst brandskador syns på golv direkt till vänster om sängen. På sängens vänstra sida har två olika nattduksbord stått, ett större än det andra vilket också stått innerst mot väggen. Båda boden har stått alldeles intill sängen.

Skador på det mindre av borden samstämmer med de djupaste skador som syns på sängens vänstra sida i mittendelen. Brandskador på större bord intill vägg liksom brandskadorna på golvet är sekundära skador som följd av brand i säng och mindre bord.

Brand, värme och sotskador visar på att branden startat i utrymmet invid, emellan det mindre nattduksbordet och sängen nedan markerat med röd ring.

13

Aktuell mindre nattduksbord (13,14) har stått intill långsidan på sängen enligt markering med röd pil

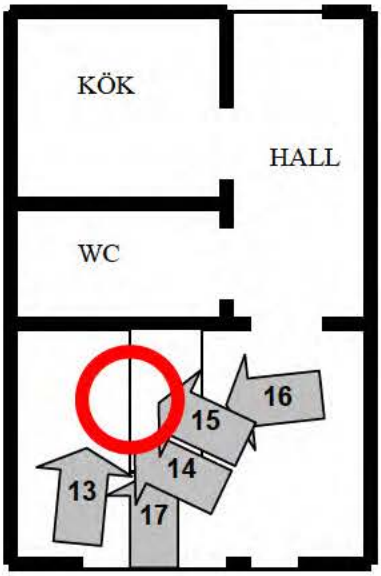

14

15

16

17

Brandorsak

Inom primärbrandområdet finns askfat och rester av cigarettfimpar. På golvet finns förlängningssladdar och förgreningsuttag. Bedömningen är att brandstart skett mellan det mindre nattduksbordet och sängens långsida då brandskadorna tyder på detta. Djupare brandskador syns på sängens långsidas mitt och på det mindre nattduksbordet. Om brand uppstått i elkablasch på golv torde brandskadorna sett annorlunda ut på det mindre nattduksbordets ben samt långt ner på undersidan av sängen. På det större sängbordet finns ett stearinljus och en påse med värmeljus vilka bedöms inte ha med branden att göra alls.

På bild (18) syns det mindre nattduksbordet med en vit anskopp på. På bild (19) syns den vita askkoppen där också resterna av en utbrunnen cigarett syns. Askan är lång som av nästan en hel cigarett och bedöms kunna vara en cigarett som placerats i en av de avfasningar som finns i askfatet och sedan glömts bort där, markerad med röd pil (19). Den har sedan brunnit själv tills den av tyngden från filtret tippade över och ramlade ner troligen i kanten på sängen invid lakan och madrass där sedermera en brand uppstår.

18

19

Enligt uppgift från hemtjänsten var kvinnan inom så kallad riskgrupp och var känd av hemtjänsten för problem vid rökning. Att kvinnan var rökare bekräftas av såväl funna cigarettpaket och askfat invid säng (20). Även räddningstjänsten har varit kallade till platsen 2007 för en brand i en papperskorg troligen förorsakad av en slängd cigarettfimp. Fastighetsägaren informerar också om att det funnits brännmärken i lägenheten sedan tidigare incidenter bland annat på golv intill sängens högra sida (21).

20

21

Troligt brandförlopp

Kvinnan som av hemtjänsten är känd för problematik kring rökning är normalt ombedd att röka under överinseende av hemtjänsten och att inte röka då hon är själv. Hemtjänsten skall ha besökt kvinnan vid åtta på kvällen dvs ca en timme innan brand och då också tömt aktuellt askfat.

Bedömningen är att kvinnan har tänt en cigarett som sedan blivit liggande i en av avfasningarna i vitt aksfat på det mindre nattduksbordet intill sängen. Att hon sedan somnat eller glömt bort cigaretten som efter en stund brunnit så pass långt att den tippar över och ramlar ner i kanten på sängen intill lakan och madrass nedan markerat med röd ring (22).

Sängen var utrustad med en liggsårsmadrass vilket kort och gott är en form av luftmadrass som styrs av en styrenhet med kompressor för att skapa en så god liggkomfort som möjligt. Bedömningen är att denna liggsårsmadrass mycket väl kan ha understött branden inledningsvis, se bild (23). Om en glödbrand bränner hål på plastmadrassen bedöms kompressorn fylla på luft för att kompensera detta vilket får till följd att glödbranden får mer luft/syre och en brand utvecklas snabbare än om det enbart varit en ordinär skummadrass.

Brandvarnaren larmar och kvinnan skall enligt uppgift ha ringt hemtjänsten och informerat om detta. Grannar i fastigheten noterar att brandvarnaren tjuter och att svart rök syns. Då de lyfter på brevinkastet hörs ett rejält sug vilket tydliggör en ventilationskontrollerad brand inne i lägenheten.

Branden bedöms i det här läget spridit sig till såväl säng och intilliggande möblemang i form av de två nattduksborden. Brandvarnaren bedöms ha smält och ramlat ner på golvet någonstans under brandförloppet (25).

22

23

24

25

Avspärrning

Polisen spärrade av lägenheten efter avslutad räddningstjänst 2010-05-30. Avspärrningen hävdes av Polis efter genomförd teknisk undersökning 2010-05-31.

Undersökning

Brandplatsundersökning skedde 2010-05-31 kl 13.30 - 14.45.av Mattias Sjöström och Magnus Rydberg vid Räddningstjänsten i Halmstad samt [redacted] vid Polisens tekniska rotel i Halland.

Medverkande vid brandplatsundersökning var tjänstgörande skiftlag med [redacted] som styrkeledare.

Erfarenhetsåterföring

- Räddningstjänsten i Halmstad
- Hemvårdsförvaltningen i Halmstad
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Underlag och förutsättningar för utlåtandet

- Insatsrapport
- Bilddokumentation från räddningstjänstens insats
- Samtal med räddningstjänstpersonal
- Bilder från brandplatsundersökning

Bilagor

- Dödsbrandrapport till MSB

Brandmästare/brandutredare
Mattias Sjöström
2010-12-12

Kvalitetskontroll
Gert Heinsvig
2010-12-12